

Antano JANUŠONIO piešinys

Pavyti ir pralenkti Panevėžį!

Vytautas ŽEMAITIS. Marijampolė veržiasi į trinkelių klojimo lyderius Lietuvoje. Nė vienos savivaldybės meras per televiziją jų nesuskaičiavo tiek, kiek Marijampolės vyriausiasis trinkelių skaičiuotojas. Kai jam pasidarė per ankšta kasdienėse televizijos žinių laidose – visos trinkelės čia jau nebetilpo, skaičiuotojas suprato tapęs rimtu verslininku. Tada nusprendė - laikas pasidalinti patirtimi su kolegomis verslininkais, kurie ne tik skaičiuoja.

Ir pakvietė juos papusryčiauti stebint foto objektyvams ir TV kameroms. Nes skaičiuotojo patirtis turi būti paskleista

plačiai, kadangi trinkelėmis vaikšto tie, kurie nevažinėja, o ir važinėjantys neretai jų „nebrokija“. Žodžiu, susirinko vyrai ir moterys pusryčiauti, o vyriausiasis skaičiuotojas ir pasakoja, kiek trinkelių suskaičiuota, kur jų mieste rasis artimiausiu ir tolimesniu metu. Kad gyventojams būtų geriau ir verslui.

„Juk verslininkai yra tie žmonės, kurie visada turi išvalgų ir supranta efektyvių sprendimų naudą“, - kalbėjo vyriausiasis trinkelių skaičiuotojas, visų pirma, omenyje turėdamas save, ir dėstė išminties perlus apie trinkelių skaičiavimo verslą, nuosekliai

plėtojamą Jono Basanavičiaus aikštėje.

Susirinkusiuosius ypač sužavėjo pranešėjo nuovokumu kovojant su visai Lietuvai aktualia darbo jėgos trūkumo problema. Marijampolėje jai spresti panaudotas barteris - prekyba, paremta natūriniais mainais. Jų, pavyzdžiui, būta tokių: dvi nepatyrusios trinkelių skaičiuotojos įdarbintos sutarus, kad jų vyrai J. Basanavičiaus aikštėje rankas kilnos ne taip, kaip žadėjo prieš rinkimus, o kaip prašo vyriausiasis skaičiuotojas.

Pranešėjas atkreipė pusryčiautojų dėmesį į tai, kad kai kuriuos kadrinius sprendi-

mus galima iššifruoti įstatymuose. Jeigu, žinoma, juos išmanai ne prasčiau, nei vyriausiojo trinkelių skaičiuotojo asmeninio pasitikėjimo direktorius. Jis sugėbė skaičiuotojų skyrininke be konkurso įdarbinti savo neoficialią sekretorę. Ką ji sugeba, visuotinio darbo rankų deficito laikais nėra svarbu.

To nesureikšmino ir pranešėjas, pareiškęs, kad kadrai lemia viską*. „Kai turime patikimų ir ištikimų kadrų, belieka gerai skaičiuoti“, - dalintis patirtimi baigė pranešėjas, pridūręs, kad labai gerai skaičiuoti jį išmokė „Buliavoje“. *Daugiau 4 psl.*

Miesto LAIKRAŠTIS

NEMOKAMAI ir www.miesto.lt 2021 m. lapkričio 25 d. Nr. 24 (1775)

Darbo užmokestis – tik į banko sąskaitas

Valstybinės darbo inspekcijos (VDI) informacija. Nuo 2022 m. sausio 1 d. įsigalioja Darbo kodekso 139 straipsnio pakeitimo įstatymas, kuriuo keičiama Darbo kodekso (toliau – DK) 139 straipsnio 3 dalis, joje numatant, kad darbo užmokestis ir kitos su darbo santykiais susijusios išmokos, taip pat dienpinigiai ir komandiruotės išlaidų kompensacijos, privalo būti mokami pavedimu į darbuotojo nurodytą darbuotojo mokėjimo sąskaitą.

„Pakeitimai įvesti siekiant mažinti šešėlių bei apginti darbuotojų teises. Darbo inspekcija yra gavusi skundų, kai darbuotojai pasirašo esą gauna didesnę sumą, nei realiai jiems išmoka. Vykstant atsiskaitymams grynaisiais tokiu atveju labai sunku apginti darbuotojų teises ir įrodyti, kad darbdavys liko skolingas.

Ši tvarka iš esmės eliminuos tokio pobūdžio ginčus“, - sako VDI Darbo teisės skyriaus vedėjas Šarūnas Orlavičius.

Jei iki šiol įmonėje buvo praktikuojama darbo užmokestį išmokėti grynaisiais, darbdaviai turėtų suskubti ir raštu pateikti darbuotojui prašymą nurodyti mokėjimo sąskaitą, į kurią būtų pervedamas darbo užmokestis ir kitos su darbo santykiais susijusios išmokos, dienpinigiai ir komandiruotės išlaidų kompensacijos.

Sudarant naujas darbo sutartis, darbuotojo mokėjimo sąskaita galėtų būti nurodoma darbo sutartyje, tačiau ateity, norint pakeisti sąskaitos duomenis, tektų keisti ir pačią sutartį.

Darbuotojui atsakius pateikti savo banko sąskaitą, darbdavys turėtų deponuoti dar-

buotojui priklausantį darbo užmokestį ir/ar kitas su darbo santykiais susijusias išmokas įmonės sąskaitoje iki kol darbuotojas pateiks mokėjimo sąskaitos rekvizitus.

„Atkreipiame dėmesį, jog minėtame DK pakeitime nurodoma, kad darbo užmokestis ir kitos su darbo santykiais susijusios išmokos privalo būti mokamos pavedimu į darbuotojo nurodytą darbuotojo mokėjimo sąskaitą. Tai reiškia, jog darbdavys negali pervesti darbo užmokesčio kitam šeimos nariui ar draugui“, - pažymi Š. Orlavičius.

Vienintelė išimtis, kurią numato naujoji DK tvarka – jūrininkų darbo užmokestis, kurią reglamentuoja Prekybinės laivybos įstatymo nustatyta darbo užmokesčio mokėjimo tvarka.

Europarlamentaras Juozas Olekas: Jauni gydytojai rajonų ligoninėse – tik viltis ar realybė?

Lietuvos regionuose trūksta medikų – tai sena ir ilgai nesprenžiamą problema. Šiuo metu kilo diskusija, kaip pritraukti medikus į mūsų šalies rajonines ligonines. Pasigirdo balsų, kad reikia nustatyti privalomas kvotas šiandieniniams studentams atidirbti rajoninėse ligoninėse mainais už gautą išsilavinimą. Manau, tai labai neteisingas prievartos kelias.

Tokiu atveju ne tik medikai, bet ir kitų specialybių studentai – teisininkai, žurnalistai ar mokytojai – turėtų „atidirbti“ šalies rajonuose, jei baigę valstybės finansuojamas studijas. Tačiau eidami šiuo keliu grįžtume prie sovietinių laikų tvarkos, kai studentai gaudavo paskyrimus ten, kur labiausiai trūkdavo specialistų.

Laikausi nuomonės, kad kur kas

efektyvesnis būdas pritraukti specialistus į rajonines medicinos įstaigas – tai sudaryti tinkamas darbo sąlygas, mokėti adekvačius atlyginimus ir garantuoti ilgalaikę darbo vietą ateičiai.

Šiandien Vyriausybė kol kas nėra ištesėjusi pažadų medikams dėl jų atlyginimų. Be to, medikai nėra tikri dėl savo darbo vietų – rajoninės ligoninės gali būti uždarytos ir gydytojai liks be darbo. Deja, ir Europos Sąjungos parama, skirta Lietuvos medicinos sektoriui, Vyriausybės investuojama ne tam, kad padarytų sveikatos apsaugą labiau prieinamą šalies rajonuose gyvenantiems žmonėms, sukuriant telemedicinos paslaugas ir šiuolaikiškas darbo vietas gydytojams. Vietoje to girdime,

kad regionuose ligoninių skyriai gali būti uždaryti, sujungti, o tai niekaip nepadės pritraukti į rajonus jaunų perspektyvių medikų.

Vyriausybė pirmiausiai turi įvykdyti jau duotą pažadą medikams dėl jų atlyginimų ir užtikrinti, kad rajonuose išliks darbo vietos gydytojams. Tik taip sukursime reikiamas sąlygas jauniems medikams, kurie savanoriškai, o ne prievartiniu būdu, vyks gydyti šalies regionuose gyvenančius žmones.

Dar daugiau – manau, kad ir į rezidentūros programą reikia įtraukti rajonines ligonines, kad būsimieji gydytojai pamatytų, kokios ten darbo sąlygos, kaip organizuojamas pacientų gydymas. Tokiu būdu atsiras daugiau medikų, kurie norėtų ten likti dirbti. Juk daug mūsų garsių gydytojų savo karjerą yra pradėję rajoninėse ligoninėse, o ir kai kurie gydymo būdai pradėti regionuose, pavyzdžiui, klubo protezavimo operacijos pradėtos Šakiuose.

Klaipėdoje kardiologija pradėjo gyvuoti po to, kai ten nuvažiavo grupė jaunų chirurgų, kuriems Klaipėdoje buvo sudarytos palankios darbo sąlygos. Aš pats savo pirmąją operaciją atlikau Elektrėnuose, o slaugytojo praktiką atlikau Marijampolėje.

Šiuo metu jaunieji gydytojai tiesiog verčiami ieškoti darbo didžiuosiuose šalies miestuose arba vyksta dirbti į užsienį, kur tikisi didesnio atlygio už savo darbą.

Dirbdamas Europos Parlamente pasidomėjau, kaip kitos Europos šalys pritraukia medikus į regionus – svarbiausia yra tinkamas medikų paskatinimas. Ten gydytojai žino, kad jų darbas vertinamas, jie gauna tinkamą atlygį, būstą ir gali planuoti savo ilgalaikę karjerą regioninėse sveikatos priežiūros įstaigose.

Lietuvoje taip pat žinau gerų pavyzdžių, kur rajonų savivaldybės moka medikams stipendijas, sukuria palankias sąlygas dirbti. Deja, Vyriausybė ir Sveikatos apsaugos ministerija nėra aiškiai išsakiusi perspektyvos, kaipgi bus organizuojamas sveikatos priežiūros institucijų tinklas Lietuvos regionuose. Reikėtų bent dešimties metų perspektyvos, kad medikai galėtų drąsiai vykdyti ten dirbti ir realizuoti savo gebėjimus.

Rajonų ligoninės yra labai svarbi grandis ir nacionalinio saugumo aspektu, ir galimų nelaimių atveju. Jos užtikrina, kad nelaimės atveju kiekviename regione žmonės gaus reikiamas sveikatos priežiūros paslaugas, o ne gydymą lauko sąlygomis palapinėse. Net ir šiuo metu, kai šalis kenčia nuo COVID-19 epidemijos, rajoninės ligoninės nuima nemažą pacientų krūvį nuo centrinių šalies ligoninių.

Noriu pabrėžti, kad su Europos Sąjungos parama sveikatos sistema turi būti skaitmenizuota, kad ir

nedidelės rajono ligoninės pacientas, kurio tyrimai nusiunčiami patyruosiems specialistams Kaune ar Vilniuje, laiku gautų tikslią diagnozę ir reikiamą gydymą. Kol kas apie tokios pagalbos sistemos kūrimą mes nieko negirdime.

Priešingai, mane pasiekia žinios, kad organizuojama ligoninių pertvarka, uždarant kai kurias rajonų žmonėms reikalingas sveikatos priežiūros paslaugas. Jau šiandien laukia didžiulės pacientų eilės pas specialistus. Uždarius rajonines ligonines, jos tik dar labiau pailgės ir mes turėsime didžiulę atskirtį tarp regionuose ir didmiesčiuose gyvenančių žmonių, o tai yra labai neteisinga.

Be to, tai padidins sergamumą šalies regionuose, nes žmonėms bus sudėtinga kreiptis į gydytoją ir neretas numos ranka, nesikreips pagalbos ir užleis ligą, kurią vėliau bus labai sunku įveikti. Valstybei tai kainuos didžiulus pinigus ir žmonių gyvybes, kurias būtume galėję išsaugoti. Su tokia sveikatos priežiūros sistemos perspektyva aš kategoriškai nesutinku.

Europos Parlamento Socialistų ir demokratų pažangiojo aljanso Lietuvos delegacija
www.socialistsanddemocrats.eu

Vairuotojams teko, o pėsčiuosius pamiršo

Čia takas prasideda...

o čia tęsiasi

J. Mačio nuotraukos

Jurgis MAČYS. Asfaltuota, gražiai suliniuota automobilių stovėjimo aikštele pradėjo naudotis R. Juknevičiaus 11-ojo namo gyventojai. Tik štai projektuotojai ir statybininkai (UAB „Kelranga“) nepagalvojo apie pėsčiuosius. Ne tuos, kurie ateina iki mašinų ar nueina jas palikę, o marijampoliečius, nuo „neatmenamų“ laikų vaikščiojančius dviem susikryžiuojančiais asfaltuotais takais. Jų didžiąją dalį pasiglemžė automobilių stovėjimo aikštelė.

Tako atkarpą nuo Degučių turgavietės pusės iki aikštelės pakeitė šaligatvis, o perėjus aikštelę, iki asfalto reikia kelis metrus žengti statybininkų papiltu juodžemiu – vargu, ar pavarą čia kas nors sužels. Tas pats pasakytina ir apie kitą taką.

O reikėjo (reikia) nedaug – vietoje juodžemio pakloti keletą šaligatvio plytelių, abipus bordiūrų įrengti nuolydžius, nes takai skirti ir neįgaliesiems, jais vaikšto tėvai su vaikais vežimėliuose.

„Metų žvilgsnyje“ – sėkmės duetas ir apdovanojimai

Jurgis MAČYS. Judrūs, šnekantys kompiuteriai, su kuriais žmonės gali dirbti ir bendrauti – taip apibūdinami robotai humanoidai. Susipažinti su vienu jų galėjo „Mercure“ viešbutyje vykusio Verslo dienos renginio „Metų žvilgsnis“ dalyviai. Vilniaus universiteto mokslininkų sukurta intelektualiai mašina pasitiko svečius, kvietė juos registruotis, vaišintis kava, o atėjus laikui pristatinėjo apdovanojimų nuspėliniusias įmones.

Robotas humanoidas iliustravo Kauno prekybos pramonės ir amatų rūmų (KPPAR) Marijampolės filialo ir žurnalo „IQ“ surengto forumo „Sūduva 2021 sėkmės duetas: Tvarus ir skaitmenizuotas verslas“ vieną temų. Ją plėtojo Kauno technologijos universiteto profesorius Vidas Raudonis, pateikęs pavyzdžių, kaip skaitmenizavimas padeda spręsti verslo problemas.

Antai krepšinio gerbėjai, stebintys varžybas gyvai arba per televiziją Kauno „Žalgirio“ arenoje, be abejo, pastebėjo aplink aikštelę nuolat besikeičiančias reklamas. Užsakovams parūpo, kiek laiko jos demonstruojamos – mat už tai jie moka. Mokslininkai parengė programą, pagal kurią kompiuteris transliacijos laiką skaičiuoja sekundės dalių tikslumu. Profesorius taip pat pasakojo, kaip dirbtinis intelektas keičia žmones kontroliuojant gaminamo audeklo kokybę, dirbtinio apvaisinimo procese atrinka gyvybingus embrionus..

Protingos mašinos naudojamos labai plačiai. „Verslui reikia nustatyti, kurioje vietoje galima pakeisti žmogų, tada suformuoti užduotį ir ją pateikti mokslininkams, kurie ims skaitmenizuoti atitinkamą procesą ar procesus“, - pastebi

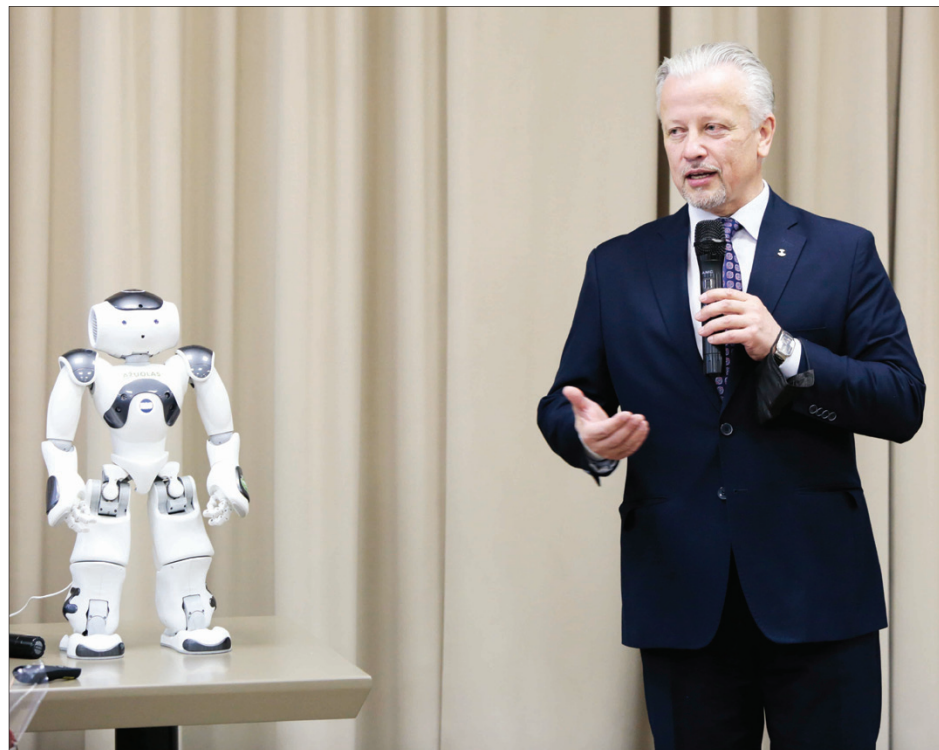
Verslo dienos minėjimą jau šešioliktą kartą organizavusio KPPAR Marijampolės filialo direktorius Evaldas Ulevičius.

Jis atkreipia dėmesį, kad 2021–2027 metų ES finansavimo laikotarpiu dirbtinio intelekto taikymui gamyboje bei kitose srityse numatyta skirti nemenkas lėšas.

Apie tai plačiai kalbėjo Europos Komisijos atstovybės Lietuvoje laikinoji vadovė Agnė Kazlauskaitė, pabrėžusi savo atstovaujamos institucijos dėmesį ir Europos žaliajam kursui. Tai saulės elektrinių, vėjo jėginių kūrims, plastiko atsakymas, atliekų rūšiavimas bei kitos priemonės tvariam vartojimui ir gamybai. Pavyzdžiui, siekiama, kad gaminiai būtų pritaikyti neutralaus poveikio klimatui, efektyvaus išteklių naudojimo reikmėms.

„Įvairių sričių specialistų pranešimai yra žinia verslui, į ką reikia atkreipti dėmesį naujuoju ES finansavimo laikotarpiu, kokios galimybės gauti paramą atsiveria reorganizuojant įmonių veiklą pagal žaliąjį kursą, sprendžiant žmogiskųjų išteklių trūkumo problemas, - kalba E. Ulevičius. - Tai nebeįotinau aktualu ir mūsų regiono įmonėms. Jų atstovai, pasibaigus oficialiajai renginio daliai, neformaliai bendravo su pranešėjais, tarp kurių taip pat buvo Lietuvos banko vyriausiasis ekonomistas Vaidotas Tuzikas, UAB „TELE 2“ kontaktų centro vadovė Vitalija Barzenė, efektyvią pameistrystės programą įdiegusios Visagino technologijos ir verslo profesinio mokymo centro direktorius Vytautas Petkūnas.“

Antroje renginio dalyje tradiciškai įteikti Marijampolės regiono verslo apdovanojimai. Iš mūsų savivaldybės įmonių juos pelnė UAB

E. Ulevičius susirinkusiems į Verslo dienos renginį pristato Ažuolą - robotą humanoidą KPPAR Marijampolės filialo atsiūsta nuotrauka

„Talagna“ (už pagalbą gyventojams pandemijos metu), UAB „Statybos ritmas“ (už socialinę atsakomybę ir bendruomeniškumą), UAB „Brūzgos dirbtuvė“ (už ilgametį sėkmingo verslo vystymą), UAB „Mantinga“ (už indėlį ugdant jaunąją kartą), UAB „Stevila“ (už indė-

lį rengiant inžinerinės pramonės specialistus), UAB „Kelranga“ (už pagalbą vykdančią pameistrystės programas Marijampolės regione). Taip pat apdovanota Dana Liukinevičienė, 10 metų sėkmingai plėtojanti Sūduvos buhalterijų klubo veiklą.

Siekia tapti pirmąja LEZ, kurios visa teritorija išnuomota investuotojams

Marijampolės laisvosios ekonominės zonos (LEZ) valdymo bendrovė pradeda įgyvendinti naują infrastruktūros plėtros etapą. Baigti ir Marijampolės savivaldybei įgyvendinti perduoti bendrovės užsakymu atlikti žiedinės sankryžos, naujos gatvės, pėsčiųjų ir dviračių infrastruktūros projektai. Jie taip pat apima elektros, vandentiekio, drenažo, lietaus,

dujų, gatvės apšvietimo tinklus. Projektavimo darbus atliks bendrovės ilgametė industrinių projektų valdymo ir projektavimo partnerė „Baltic Engineers“.

„Baigėsi vizijos kūrimo ir projektavimo etapas, prasideda kitas - rangos darbų ir naujų investicinių projektų Marijampolės laisvojoje ekonominėje zonoje plėtros etapas. Žiedinė

sankryža ir apie 20-ies hektarų teritoriją užimančius likusius laisvus LEZ sklypus sujungianti gatvė sudarys sąlygas pasiūlyti investuotojams visą paslaugų spektrą – nuo tipinės gamybinės aplinkos projektavimo iki raktų nuo pastatų įteikimo. Per ateinančius 3-4 metus tikimės pasiekti, kad Marijampolės laisvoji ekonominė zona taptų pirmąja Lietuvoje, kurios visa teritorija išnuomota inves-

tuotojams“, - sako LEZ valdymo bendrovės direktorius Simonas Petrulis.

Anot jo, planuojama, kad Marijampolės savivaldybei maždaug per 1,5 metų įgyvendinus naujos infrastruktūros įrengimo projektus, vos kelis kilometrus nuo Marijampolės centro nutolusi laisvoji ekonominė zona bus lengvai pasiekama ne tik automobiliu, bet ir ekologiniu transportu - dviračiais ar paspirtukais.

Reaguodama į šio laikmečio aktualijas ir klimato kaitos grėsmes, LEZ valdymo bendrovė mato galimybę ne tik laisvojoje ekonominėje zonoje, bet ir visame Marijampolės regione jungtis prie gamtos saugos iniciatyvos – bičių populiacijos išsaugojimo. Todėl kartu su startuoliu „Urbanbee.lt“ kviečia regiono įmones pramoninėse teorijose puoselėti bitininkystę, o Marijampolės LEZ naujiems investuotojams žada dovanoti bičių avilių.

„Orientuojamės į išskirtinai aukštą pridėtinę vertę kuriančius investuotojus, plėtojančius tvarią gamybą ir gerai apmokamą darbo vietų kūrimą. Siūlome puikias galimybes efektyviai plėtoti veiklą 4M (maistas, mediena, metalas, mokslas) inžinerinės pramonės srityse naudojantis visais LEZ mokestinių lengvatų pranašumais“, - kalba Simonas Petrulis, apibūdinamas Marijampolės laisvosios ekonominės zonos išskirtinumą.

Juo pirmoji pasinaudojo viena didžiausių Europoje langų ir durų gamintojų „Dovista“ - ši įmonė LEZ'e veikia jau kelis metus.

Daugiau informacijos: www.balticfez.com, el. paštu info@balticfez.com.

Taip Laisvojoje ekonominėje zonoje galėtų atrodyti žiedinė sankryža ir Vasaros g. link vedanti gatvė, abipus kurios siūlomi sklypai investuotojams. Vaizdas nuo įmonės „Dovista“ pusės

Kompiuterinė vizualizacija

Pavyti ir pralenkti Panevėžį!

Atkelta iš 1 p.

Ir pažadėjo tarpininkauti verslininkams, kurie išreiškė pageidavimą bendradarbiauti su šia dabar jau kolegija.

Baigęs pranešimą vyriausiasis skaičiuotojas paprašė susirinkusiųjų drašiai išsakyti kritiką, palaikymą ar abejones. Kritikuojančių ar/ir abejojančių neatsirado. Visi buvo palaikantys, nes už pusryčius mokėjo skaičiuotojas. Tiesa, pinigais, kuriuos į miesto biudžetą sunėšė verslininkai, bet apie tai niekas neužsiminė. Gal pagalvojo, kad vyriausiasis skaičiuotojas šį kartą sumokėjo iš savo kišenės arba pusryčių prodiuserė - iš savo rankinuko.

Tada verslininkai dar truputį papusryčiavo, po to buvo patikinti, kad susijungę su J. Basanavičiaus aikštėje veikiančia trinkelė skaičiavimo kontora, turės puikią galimybę kurti gražesnę ir dar patrauklesnę Marijampolę. Taip bus pasiektas vyriausiojo skaičiuotojo išsvajotas tikslas – trinkelė skaičiumi pavyti bei pralenkti Panevėžį. Ir tada baigėsi pusryčiai.

Juos beveik iš šalies stebėjęs, todėl burnoje mažai turėjęs žmogelis „prie verslo“, pasisotinęs viešbučio restorane, atskleidė, ką daryti, kad į varžybas su Aukštaitijos sostine pasileidusios Marijampolės neištiktų likimas Sovietų sąjungos, kurios lyderis prieš 60 metų žadėjo pavyti ir pralenkti Ameriką.

„Reikia įrengti bei trinkelėmis išgrįsti „Via Baltica“ šaligatvį iki Suvalkų ir paskelbti, kad tai ilgiausias Marijampolės - Suvalkijos sostinės šaligatvis. Vien čia trinkelė būtų daugiau nei visame Panevėžyje“, - dėstė žmogelis.

Pasidomėjau, kodėl jis nepaviešino šios idėjos pusryčiautojams. „Originalių minčių kyla, kai išlenkiamas bent vienas kitas stikliukas. O ten tik kava, arbata, vanduo. Tokiais gėrimais trinkelė nepadauginsi“, - apibendrinio pašnekovas, paprašęs padavėjos dar vienos porcijos viskio.

*Pirmasis tai pastebėjo Stalinas (žr. „Vikipediją“ ir kitus šaltinius)

Svarbus istorinis įvykis

Donatas SMALINSKAS, Valstybinės kalbos inspekcijos viršininko pavaduotojas. Per sovietinę okupaciją rusų kalba vis labiau buvo diegiama į oficialų tuometinės Lietuvos gyvenimą: nuosekliai skatinama dvikalbystė buvo apėmusi visus visuomenės sluoksnius, lietuvių kalba nebuvo draudžiama, bet svarbesniais atvejais pirmenybė teikiama rusų kalbai, rusiškai vykdavo oficialūs posėdžiai, pasitarimai, šia kalba buvo tvarkoma dokumentacija, didžiuosiuose miestuose daugybė žmonių nemokėjo lietuviškai.

Viltis, kad lietuvių kalba vėl taps valstybine, pradėta puoselėti prasidėjus Atgimimui. 1988 m. spalį vykusio Lietuvos Sąjūdžio steigiamojo suvažiavimo priimtoje rezoliucijoje pabrėžta, kad lietuvių kalba vis labiau stumiami iš įvairių visuomenės veiklos sričių, kad kilo grėsmė jos egzistencijai, todėl lietuvių kalbai būtina grąžinti prideramą vietą administraciniame, politiniame ir kultūriniame gyvenime.

Idėjos buvo įgyvendintos 1988 m. lapkričio 18 d. tuometinėje Konstitucijoje nustatius, kad valstybinė kalba yra lietuvių, kad valstybė „užtikrina lietuvių kalbos vartojimą valstybės ir visuomenės organų veikloje, švietimo, kultūros, mokslo, gamybos ir kitose įstaigose, įmonėse bei organizacijose, valstybės rūpinimąsi visapusišku lietuvių kalbos ugdymu ir mokymu.“

Atkūrus Nepriklausomybę 1992 m. Lietuvos Respublikos Konstitucija teisiškai įtvirtino lietuvių kalbos statusą. 1995 m. priimtas Valstybinės kalbos įstatymas įteisino valstybinės kalbos vartojimą viešajame Lietuvos gyvenime, jo nuostatų vykdymą kontroliuoja Valstybinė kalbos inspekcija ir savivaldybių kalbos tvarkytojai.

Sportas

Sporto centro informacija. Elektrėnuose šalies moksleivių dziudo čempionato nugalėtojais atitinkamos amžiaus grupėse tapo Simonas Ulevičius ir Markas Giraitis, trečiąsias vietas užėmė Fausta Pavilonytė, Gediminas Šachovas, Vakarė Kvietkauskas, Nėdas Radzevičius.

Lietuvos suaugusiųjų bokso čempionate Vilniuje aukso medalį iškovojo Deimantas Baravykas (svorio kategorija iki 54 kg), antras liko Gabriėlius Mačiulis (iki 51 kg).

Specialistai perspėja: „Jūsų pinigai išskrenda per langus!“

Mus rekomenduoja „Creditinfo“

UAB „Remvalus“ langų remonto įmonė įvertinta sertifikatu „Stipriausi Lietuvoje 2021 m“ Šis sertifikatas pažymi, kad įmonė yra patikima ir padeda kurti geresnę Lietuvos ekonominę padėtį ir yra patikimas Jūsų partneris.

Norėdami šiltai gyventi ir kvėpuoti švairiu oru, pasikeiskite langų tarpines ir įsirenkite kokybiškas orlaides.

Kodėl reikia keisti tarpines? Standartinių guminių tarpinių eksploatacijos laikas – 5–7 metai. Jeigu per šį laikotarpį neatlikote jokių guminių tarpinių priežiūros darbų (nevalėte ir netepėte silikonu), jos tampa neefektyvios ir ima praleisti šaltį, triukšmą, patalpose kaupiasi drėgmė. Netinkamai eksploatuojamos guminės tarpinės praranda elastingumą, susiploja, ištežta, tampa kaip kramtoma guma arba sukietėja ir tampa lengvai paveikiamos temperatūrų kaitos: dėl karščio prisilydo prie langų profilio, dėl šalčio suskilinėja ir sukietėja, susidaro ledo tiltai arba tiesiog prišala lango varčia prie rėmo, todėl būstų šeimininkai savo pinigais pradeda ne tik šildyti kiemą, bet ir pažeidžia lango izoliacines savybes.

Kas gi iš mūsų taip prižiūri langų tarpines? Niekas! Tad belieka gumines tarpines pasikeisti į ilgaamžes, kokybiškas tarpines, kurios nereikalauja jokios priežiūros ir pasižymi puikiomis izoliacinėmis savybėmis.

Gumines tarpines pasikeiskite vokiškomis Q-LON poliuretano tarpinėmis.

Q-LON tarpinėms suteikiama 5 metų garantija, tačiau savo izoliacinių savybių jos nepraranda daugiau nei 20 metų. Šioms tarpinėms nereikia jokios papildomos priežiūros per visą eksploatacijos laikotarpį. Tarpinės atsparios ultravioletiniams saulės spinduliams, šalčiui, karščiui,

cheminiams valikliams. Q-LON tarpinės sudarytos iš poliuretano putų ir apgaubtos karbonu – tai užtikrina ilgaamžiškumą.

Vokiškos „Schlegel Q-LON“ tarpinės pagamintos naudojant unikalų medžiagų derinį, turi puikią „atmintį“ – suspaustos grįžta į savo pradinę formą, jų neveikia temperatūros svyravimai, grybeliai, UV spinduliai ar ozonas. Laikui bėgant Q-LON tarpinės puikių savybių nepraranda net ir po 30 000 langų ar durų atidarymo ir uždarymo ciklų jos dirba taip, kaip dirbusios.

Įleiskime šviežio oro su AIR-BOX vožtuvais.

Norint išvengti langų rasojimo, pelėsio, reikalinga natūrali ventilacija. Pasikeitę senus langus į plastikinius, ne vienas susidūrė su pelėsio atsiradimo ir langų rasojimo problema. Dėl drėgmės pertekliaus ir prastos ventilacijos, patalpose atsiranda pelėsis, grybelis, pradeda kauptis bakterijos. Neišvėdintos patalpos turi įtakos ir miego kokybei bei sveikatai. **Mediniai langai kvėpuoja, o plastikiniai – ne. Išėitis – ventilaciniai vožtuvai AIR-BOX.**

Atvykęs pas jus UAB „Remvalus“ specialistas patikrins jūsų langų sandarumą, tarpinių nusidėvėjimą, lango varčios mechanizmą, patars ir suskaičiuos darbų sąmatą. Mūsų meistrai jums pakeis langų tarpines, sureguliuos langą, išvalys ir suteps judančias metalines lango konstrukcijas. Ir jūsų langai jums vėl tarnaus kaip nauji dar 20 metų.

Šiuo metu dėl išaugusios langų remonto paklausos darbai atliekami vieno-dviejų mėnesių bėgyje nuo užsakymo priėmimo. Todėl paskubėkite, kol orai visai neatšalo. Jau prasidėjo šildymo sezonas, tad paskubėkite susitvarkyti langus. Vėstant orams darbų eilė tik ilgės. Užsakius trijų ir daugiau langų remontą bus taikomos individualios nuolaidos. UAB „Remvalus“ specialistai dirba visoje Lietuvoje.

www.remvalus.lt

Daugiau informacijos

tel. 8 604 24268 ir 8 606 93 229.

„Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką daro“

Gediminas AKELAITIS

Krikščionių sąjungos Marijampolės regiono skyriaus pirmininkas

Žiniasklaida paskelbė, kad už rėmėjų pinigų mūsų ligoninėje bus steigiama Skausmo klinika. Marijampolės televizijos žiniuose parodyti tuo besidžiaugiantys ligoninės atstovai, rėmėjai, savivaldybės vadovai. Tačiau pakomentuoti šią naujieną labiausiai tiktų Biblijos žodžiai: „Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką daro“.

Ir todėl mulkina žmones, nes skausmas, kamuojantis bene pusę visuomenės - tik vienas iš kelių uždegimų simptomų, kuriam gydyti nereikia klinikų. Tam užtenka duoti narkotikų, kurių vartojimą nori dekriminalizuoti liberalai, kad žmogus nesiorientuotų, arba nuskausminamųjų vaistų - ir turi skausmo kliniką. Nei tau senų patalpų projektuoti ir remontuoti, kaip kad dabar planuojama, nei

aparatus pirkti, nei papildomo personalo įdarbinti.

O kalbant rimtai, svarbiausia yra neatidėliotinai nustatyti priežastį kankinti pradedančio skausmo. Susirgimui diagnozuoti būtinas magnetinio rezonanso tomografas, kurio Marijampolės ligoninė vis dar neįsigijo. Tuo tarpu galimybės atlikti greitą ir efektyvą magnetinio rezonanso tyrimą tokią įrangą turinčiose gydymo įstaigose yra ribotos.

Taip pat reikia kitų efektyvių diagnostinių priemonių, kvalifikuotų specialistų ir, žinoma, stiprios reabilitacinės bazės. Ne tokios, kur šiek tiek pašildoma, pamasazuojama, pakasoma už ausies, o stacionarios, kurioje gydoma kompleksiskai: taikoma akupunktūra, vandens procedūros, yra pažangi aparatūra, naudojami naujausi medikamentai ir, suprantama, dirba jau minėti specialistai.

Visa tai pacientams turi būti prieinama ligoninėje, nes sanatorijos privatizuotos ir ne visos priima reabilitacijai su Ligonų kasos siuntimais, nes turi pinigingesnių pacientų, o tos, kurios priima, prašo primokėti.

Tokioje reabilitacijos bazėje turėtų rasti vietos ir žmonių sanitariniam - mediciniam švietimui. Tik, žinoma, ne tokiam, kuriuo dabar užsiima Marijampolės visuomenės sveikatos biuras, laikantis, kad vos ne didžiausia ligų profilaktika yra grupelės žmonių pasivaikščiojimai su šiaurietiškomis lazdomis. Neneigiu, kad tai nenaudinga, tačiau tokioms „paslaugoms“ teikti tikrai nereikia nemenkos įstaigos, išlaikomos savivaldybės biudžeto lėšomis.

Skausmo klinika - tik garsus pavadinimas, kuris vargu ar padės išspręsti įsisenėjusias

ligoninės bėdas, kurios slepiamos nuo visuomenės arba pateikiamos kaip nereikšmingos, ypač dabar, kai siaučia „covidas“. Juk virusu galima pridengti daug įprastu metu akis bėdančių trūkumų. Ačiū juos šalinti padedantiems rėmėjams, tačiau jie turėtų kalbėti ne su valdžia, kuri retai kiša nosį iš kabinetų, o su medikais, kurie kas dieną susiduria su problemomis, žino, kaip jas spręsti.

Tada tie dešimtys ir šimtai tūkstančių eurų, geradarių skiriami ligoninei, būtų panaudojami žymiai efektyviau. Dabar gi remiama pagal tai, kas suderėta uždarame kabinete. O suderama galimai ne tik dėl pagalbos ligoninei, bet ir dėl kai kurių remiančių įmonių atleidimo nuo mokesčių, siužeto apie ligoninės geradarius parodymo per vietos televiziją, kuri nors respublikinį kanalą, nuotraukų savivaldybei ne už aciu palankioje žiniasklaidoje.

Suprantama, mano išvardintoms priemonėms įgyvendinti reikia gerokai daugiau lėšų nei išgali rėmėjai, tačiau juk yra sveikatos apsaugos sistemos pertvarkai skiri 800 milijonų eurų. Tik mažos jų dalies užtektų rekonstruoti aptriususį, griūvantį ligoninės pastatą, kuriame lengvai išsitemtų šiuolaikiškos diagnostikos ir pilnavertės reabilitacijos bazė. Tada jau būtų galima pritraukti jaunų specialistų, nes Marijampolėje jie matytų profesinės ar mokslinės veiklos perspektyvą.

Tai nepalyginama su kai kurių Seimo narių, įskaitant marijampolietę Darbo partijos atstovę Vaidą Giraitytę - Juškevičienę, siūlymu mokslus baigusiems medikams, kurių studijas apmoka valstybė, tris metus atidirbti Lietuvoje. Administraciniais švertais jaunimo nepaveik-

si, juo labiau kad specialistų (ne tik medikų) rengimo sistema visai nesuprantama. Antai anksčiau po trečio, ketvirto kurso studentai atvažiuodavo į Marijampolės ligoninę (kaip ir kitų miestų ligonines) praktikuotis, o dabar jie trinasi didmiesčiuose ir tik ieško galimybės įsidarbinti privačiose gydymo įstaigose, kuriose po pietų dirba paskaitas būsimiems medikams rytą skaitantys profesorai. Daug specialistų, kuriems nepavyksta įsidarbinti privačiai, vyksta į užsienį.

Dalis baigusiujų mokslų lieka Lietuvoje ir neretas jų patiria vyresniųjų „kolegų“ ujimą (kažkodėl vadinamą įmantriu žodžiu *mobingas*), kuris vis dar klesti mūsų ligoninėse.

Kai manęs klausia, ką reikia daryti, kad būtų išgyvendintas ujimas, betvarkė aukštajame moksle, aiškinu, kad su kurčiais nebekalbu. Su kurčiais, nes valdantieji - tiek dabartiniai, tiek buvusieji negirdi arba nenori girdėti, kad būtina keisti visą sistemą. Ką konkrečiai, ne kartą minėjau savo kalbose, rašiniuose.

Ta pačia proga atsakau besidomintiems mano sveikata: kalbama, esą aš guli ligoninėje leisgyvis ir kvėpuoju per vamzdelius.

Visų pirma, primenu, kad nuo vadinamojo „covid“ pandemijos pradžios tvirtinau ir tebetvirtinu: tai yra naujas, mokslui mažai žinomas virusas. Specifinės priemonės gydyti šią ligą nėra, visos dabar naudojamos vakcinos - eksperimentinės.

O aš esu sveikas, dirbu. Šiandien, ketvirtadienį, lapkričio 25 d. 20 val. mane galite matyti ir klausyti LNK televizijos laidoje „Bučiuoju. Rūta“.

Būkite sveiki ir JŪS.

Kviečia kelionių ir kvapų pasaulis

Jau 19 metų veikiančios turizmo agentūros „Veroturas“ filialą Marijampolėje įkūrė Gintaras Matusevičius. „Tapome tinkline agentūra - kelionių organizatoriumi, kuris parduoda devynių didžiųjų Lietuvos kelionių organizatorių ir penkių Lenkijos kelionių organizatorių produktus“, - džiaugiasi jis. Tose pačiose patalpose **Vytauto g. 11** (kur buvo SEB bankas) įsikūrė salonas - parduotuvė „Kelionių kvapai“.

Visiems - pagal poreikius

G. Matusevičius siūlo kelionių mėgėjams aplankyti išpūdingiausias Aukštaitijos, Dzūkijos ir Žemaitijos vietas, išgirsti profesionalių gidų pasakojimus, dalyvauti edukacijose, pažinti šių kraštų kulinariją, dalyvauti degustacijose.

„Veroturo“ programoje - ir išvykos į Latviją, Estiją, Lenkiją. Pastarojoje, be kita ko, laukia netoli Varšuvos veikiančias didžiausias Europoje vandens pramogų parkas „Suntago“. Su vaikais pramogauti kviečia Danijos Legolendo bei Vokietijos Serengenčio ir Heidės parkai. Vasarą bus galima užsisakyti keliones laivais Lenkijos Augustavo kanalais bei Mozūrijos ežerais, plaukiamą vikingų laivu Latvijoje.

Egzotinių kelionių mėgėjų laukia Dominikos, Maldyvų paplūdimiai.

„Kelionių kvapai“

Parduotuvės lankytojams konsultantės Redvilė ir Ieva siūlo įsigyti dovanų artėjančių Kalėdų proga. Rinktis yra iš ko. Visi produktai - natūralūs, rankų darbo, tarp jų garsių prekės ženklų „Antoine“, „Parco 1923“. Ispaniškos žvakės „Cereria Molla“ - iš vaško, be jokių sintetinių kvapiklių. Namų kvapai „Locherber Milano“ sujungia senovinį ir modernų Italijos mados sostinės stilius, kurie kvapų pakuotes paverčia įstabia interjero detale. Tuo tarpu „Locherber“ orų gaiviklių skleidžiami kvapai ne tik užuodžiami, bet ir matomi.

Norite įsitikinti? Apsilankykite salone.

Jis, kaip ir agentūra, veikia darbo dienomis nuo 10 iki 19 val., šeštadieniais nuo 10 iki 17 val.

Informacija tel. 8 699 99947, el. p. gintaras@veroturas.lt

Kryptis - į „Tūkstantmečio mokyklų“ programą

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija baigia parengiamuosius šios programos darbus. Tiek rengiant paraiškas, tiek vėliau įgyvendinant jose išsikelto tikslus savivaldybėms padės, jas konsultuos „Tūkstantmečio mokyklų akademijos“ ekspertai. Pirmuosius „Tūkstantmečio mokyklų“ projektus tikimasi pradėti įgyvendinti jau ateinančių metų rudenį.

Švietimo, mokslo ir sporto ministrė Jurgita Šiugždiniene sako, kad ši programa apima visą švietimo bendruomenę. Prie jos rengimo prisidėjo mokytojai, mokslininkai ir socialiniai partneriai.

„Tūkstantmečio mokyklų“ programos tikslas - iki 2030 metų nuosekliai atnaujinti visas Lietuvos mokyklas, kad jos taptų atviros vaikų įvairovei bei jų poreikiams, visi vaikai turėtų lygiavertes sąlygas mokytis. Programa siekiama mažinti mokinių pasiekimų atotrūkį ir kiekvienoje savi-

valdybėje sukurti kokybiškas ugdymosi sąlygas. Įgyvendinant programą bus bendradarbiaujama su savivaldybėmis ir kartu ieškoma individualių, konkrečių vietovei pritaikytų sprendimų.

Savivaldybių komandos rengs pažangos planą, kuriame atsispindės visos savivaldybės švietimo kokybės stiprinimas, bus nurodytos programoje tiesiogiai dalyvausiančios mokyklos. Tai gali būti pradinės, progimnazijos, pagrindinės mokyklos ar gimnazijos. Svarbu, kad jos nevykdytų mokinių atrankos.

Programos finansavimas bus skirtas mokytojų ir vadovų kompetencijoms stiprinti, ugdymo infrastruktūrai tobulinti, o ypatingas dėmesys skiriamas įtraukiojo ugdymo sąlygoms kurti ir stiprinti, kad mokyklose sėkmingai galėtų mokytis įvairių poreikių turintys vaikai.

„Tūkstantmečio mokyklų“ programos biudžetas - 210 mln. eurų. Šios lėšos skiriamos iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano (RRF) 2021-2026 metų laikotarpiui. Konkreti parama savivaldybei priklausys nuo jos pažangos plano vertės ir mokinių skaičiaus savivaldybėje. Pirmasis programos etapas bus įgyvendintas iki 2025 m., antrasis - iki 2030 m.

Naujiena!

Nauja parduotuvė AKIMIRKA SAU stebina išskirtiniais, ekskluzyviais namų kvapais, aukštos kokybės tekstilės bei kitomis kolekcijomis iš Prancūzijos bei JAV.

Mus rasite:

AKIMIRKA SAU, Jaunimo g. 12, Marijampolė
Darbo laikas: I-V 11-17 val., VI 11-14 val.

El.parduotuvė: prabanganamams.lt

Išleistas 2022 metų Marijampolės kalendorius

Jurgis MAČYS. Kitamet minėti 230-ąjį gimtadienį besiruošiančios Marijampolės tradiciniam kalendoriui, kurį išleido leidykla „Piko valanda“, „stuktelėjo“ lygiai dešimt kartų mažiau. Leidyklos direktorius Arūnas Reinikis sako negalvojęs apie kažkokius sutapimus rengdamas 2022-ųjų kalendorių.

„Man labiau rūpėjo atnaujinti šio daugelio marijampoliečių pamėgto leidinio stilių, mat nuo amžių sandūros – 1999 metų leistame kalendoriuje karaliavo nuotraukos, atspindinčios pokyčius mieste ir jo apylinkėse. Šį kartą ryžomės savotiškam eksperimentui: kalendorių savo piešiniais iliustravo dailininkė Neringa Zakaruskaitė. Ji, pagal leidyklos nubrėžtas gaires, sukūrė ir netradicinį reprezentacinio leidinio stilių. Kaip pavyko, geriausiai įvertins pirkėjai – kalendorių jau galima įsigyti parduotuvėje „Nuo pieštuko iki...“ Gedimino g. 14 ir „Pegaso“ knygyne Bažnyčios g.“, - kalba A. Reinikis.

Jis pasirinko šią dailininkę dėl to, kad ji marijampolietė. N. Zakaruskaitė baigė mūsų miesto Meno mokyklą, studijavo Londone.

Menininkės apipavidalintas kalen-

Vieno iš kalendoriaus lapų iliustracija: kačių skulptūrėlės Pranciškos Butlerienės (kačių) kiemelyje
N. Zakaruskaitės piešinys

dorius puikiai tinka dovanoti Kalėdų, Naujųjų metų proga. Leidėjas dėjuogiasi, kad padedant savivaldybei, kitiems rėmėjams kalendorius leidžiamas be pertrūkių. „Žinau žmonių, kolekcionuojančių Marijampolės kalendorius. Malonu juos pradžiuginti jau dvidešimt trečiuoju“, - sako A. Reinikis.

Jis neslepia džiugėsio ir tuo, kad „Piko valandos“ išleistas knygos „Skuodas: kraštas ir miestas“ autorius, Marijampolės visuomenės veikėjas, kraštotyrininkas Kęstu-

tis Subačius apdovanotas Simono Daukanto premija. Ją už šio Žemaitijos krašto kultūros, literatūros, švietimo puoselėjimą kas dveji metai skiria Skuodo rajono savivaldybės taryba.

Beje, A. Reinikis į Marijampolę prieš daug metų atsikėlė būtent iš Žemaitijos. Jo ryšius su gimtuoju kraštu atspindi ir pirmojo lietuviško kalendoriaus autoriaus Lauryno Ivinskio premija, kurią „Piko valanda“ prieš keletą metų pelnė už „Žemaitių kalėnduorios“.

**Ateinančio šeštadienio vakarą prasideda
Advento laikas, kuris tęsiasi iki Kalėdų**

AR IŠDRĮSIU..?

Tautvydas KAPCEVIČIUS,
kunigas

Kas taip krūpčioja vis?
Kas taip neramiai
virpa kasdien,
Kol aš reikalus savo tvarkau?
Kas gi vyksta mano krūtinėj?

Ar išdrįsiu paklausti širdies:
„Ko nerimsti?
Ko trokšti?
Ko nuolat ilgies?“

Atsakytų širdis:
„Kad sustotum, nurimtum,
klausytum;
Kad klausytum tylos,
Kad patirtum laukimą.“

„Laukimą ko..?“
„Susitikimo,
Brangiausio Svečio atėjimo.“

Ar išdrįsiu sustoti, nutilti ir laukti,
Kai aplinkui tiek rūpesčių,
Tiek reikalų,
Tiek ritmingų garsų,
Tiek spalvų ir spalvotų švieselių?

Ar išdrįsiu pažvelgti į akis
Žmogui, Gyvenimui, Dievui?
Ar pavyks susitikt ir pabūt
Su savim, su žmogum,
su Kūrėju?

Ar pavyks neskubėt?
Ar pavyks atsivert?
Ar pavyks širdimi kitą
širdį apglėbt?

„Pabandyk!“ - man ištartų širdis.
„Tu gali!“
„Nebijok!“

Ir klausau aš širdies,
Ir bandau susitikt,
Ir sulaukiu.

Gimsta Dievas kertelėję širdies.
Nors skurdžioj ir kuklioj,
Bet Jam taip brangioj.

Ir nurimsta širdis,
Nudžiunga ir plazda.
Plazda Meile.

Ilgų dainavimo metų. Ilgiausių...

Sunku suskaičiuot koncertus, kuriuos surengė arba juose dalyvavo Kultūros centro senjorų choras „Bočiai“, tačiau lapkričio 6 dieną vykęs Kultūros centre – išskirtinis. Juo paminėtas šio meno kolektyvo 20-metis.

Per šį laiką keitėsi choristai, kolektyvo vadovai, programos. Nemažai

ansambliečių iškeliavo Anapilin, tačiau jų atminimas įamžintas kolektyvo metraštyje.

Už meninę, socialinę veiklą – koncertuota ir socialinių paslaugų, švietimo bei kitose įstaigose - „Bočiai“ įvertinti Vyriausybės, savivaldybės, Lietuvos pensininkų sąjungos (LPS) „Bočiai“, kitų organizacijų padėkos

ir garbės raštais, kitais apdovanojimais.

Jų netrūko ir koncerte, kuriame jubiliatams talkino ir juos sveikino kultūros centro kolektyvai: tremtinių choras „Godos“, tautinės dainos choras „Lietuvninkas“, vokalinis ansamblis „Savito“ folkloro ansamblis „Žibinyčia“ ir mažieji šokėjai.

Gražių žodžių išsakė meras Povilas Isoda, įteikęs padėkas ilgamečiams choristams, Seimo nariai Dainius Gaižauskas, Vaida Giraitytė-Juškevičienė, Andrius Vyšniauskas, savivaldybės tarybos narys Valdas Pileckas, įvairių organizacijų, įstaigų atstovai, marijampoliečiai.

„Visas dar likęs šioje žemėje lai-

kas skirtas tobulėti, mylėti, sėkmei ir geriems darbams, todėl kiekviena diena mums tarsi šventė, skirta dailintis patirtimi ir žiniomis“, - sakė LPS Marijampolės miesto bendrijos pirmininkė Joana Bridžiuvienė.

Choro vadovas Leonas Kisieliauskas savo „Bočiams“ linkėjo sveikatos ir ilgų dainavimo metų.

Jubilatai nusifotografavo po choro 20-mečiui skirto koncerto

Marijampolė 1831 metų sukilimo verpete

Arūnas KAPSEVIČIUS. Prieš šimtą devyniasdešimt metų Lenkijos karalystėje ir Lietuvoje prasidėjo sukilimas prieš carinę Rusiją. Į istoriją jis įėjo kaip 1831 metų sukilimas. Lenkai jį vadina „lapkričio sukilimu“. Teisybės dėlei paminėtina, kad jis prasidėjo 1830 m. lapkričio 29 dieną Varšuvoje, tačiau kovos išliepsnojo ir sukilimas buvo numalšintas jau kitais metais.

Po Lenkijos- Lietuvos valstybės paskutinio padalijimo (1795 m.) Užnemunė iki 1917 metų nepriklausė Lietuvai, todėl lietuvių istorikai tyrinėja tik „lietuviškąją“ sukilimo istoriją, o mes liekame niekieno žemėje.

Visgi Marijampolė atliko nemažą vaidmenį šiame sukilime. Prie mūsų miesto įvyko mūšis tarp carinės kariuomenės ir sukilėlių, kurį lenkų istorikai dažnai įtraukia į svarbiausių sukilimo mūšių dešimtuką. Prie Marijampolės (galimai Kvietiško dvare) Lietuvos sukilimo vadas brigados generolas Antanas Gelgaudas, sušaukęs karinę tarybą, pasirinko tolimesnę sukilėlių kariuomenės judėjimo kryptį ir kovos strategiją. Vienuolių marijonų kronikoje užfiksuoti sukilimo įvykiai, susiję su Marijampole. 1930 m. gruodžio 15 d. 10 valandą Marijampolėje laikytos iškilmingos pamaldos, kurių metu skambėjo patriotinės kalbos, pašventinta vėliava, prieš mišias šaudyta iš patrankų, surengtas paradas. Ryžtas išsilaisvinti iš Rusijos jungo buvo begalinis.

Kitų metų kovo 4 d. 9 val. ryto toje pat bažnyčioje „visi Marijampolės apskrities valdininkai ir dvarininkai, dalyvaujant rusų kariuomenės pulkininkui Kulešovui, priėmė ir pasirašė ištikimybės priesaiką Šviesiausiajam Carui ir Lenkų karaliui“.

Toje pačioje kronikoje tvirtinama, kad balandžio 12 d. ankstų rytą, po valandą trukusio susišaudymo, majoro Antano Kajetono Pušeto vadovaujami sukilėliai Marijampolėje suėmė rusų komendantą ir penkiasdešimt kareivių su amunicija.

Marijampolės miesto istorikai greta A. K. Pušeto mini kitą sukilimo vadą, taip pat majorą Karolį Šoną, bet perrašinėjant vieniems nuo kitų daugiau žinių apie juos nepateikiama...

Vykstant Prancūzijos - Prūsijos karui A. K. Pušeta (1782.02.17-1831.10.20) 1807 m. įstojo į Lenkijos kariuomenę, kovojusią Prancūzijos pusėje, buvo sužeistas prie Ennsdorfo (Austrija), pateko į austrų nelaisvę. Pasibaigus karui paleistas. 1813

Mūšis prie Marijampolės. Paveikslo autorius nežinomas

m., Prancūzijai kariaujant su Rusija, prie Juterburgo (Vokietija) sunkiai sužeistas vėl atsidūrė nelaisvėje. 1816 m. pasitraukė iš kariuomenės ir, išlaikęs egzaminus, tapo valdiškų Pilviškių miškų vyr. girininku. Apkaltintas lėšų išėikvojimu iš tarnybos pasitraukė. Vėliau tapo Antanavo dvaro administratoriumi.

Prasidėjus 1831 m. sukilimui paskirtas Augustavo vaivadijos sukilėlių vadu. Numalšinus sukilimą pasitraukė į Varšuvą, iš ten - į Prūsiją, numirė Elbinge (dabar Lenkija), ten ir palaidotas.

A. K. Pušeta vadovavo mūšiams prie Marijampolės, Žaliosios Būdės, Igliaukos, Rudaminos, Punsko ir t. t. Jam suteiktas pulkininko laipsnis.

Majoras K. Šonas karinę tarnybą pradėjo Prūsijos kariuomenėje, dalyvavo Napoleono žygyje prieš Rusiją. Kovėsi mūšiuose prie Rahačovo ir Bobruisko (dabar Baltarusija). Apdovanotas Prancūzijos kavaliariaus kryžiumi „Virtuti Militari“ ir Garbės Legiono ordinu. 1816 m. pasitraukė iš karinės tarnybos.

Jis prisijungė prie sukilėlių 1831 m. sausio mėnesį, būdamas Griškabūdžio miškų eiguliu. Paskirtas vadovauti pėstininkų pulkui. Kariuomenei traukiantis į Lenkijos karalystės gilumą, K. Šonas su dalimi pulko buvo atkirstas, todėl Pilviškiuose suorganizavo partizanų būrį. Sušaudytas Marijampolėje.

Abu vadai buvo itin gabūs organizatoriai, nes jiems pavyko sutelkti apie 4 000 partizanų būrį. Dauguma jų vadovaujamų sukilėlių buvo apsirūpinę šaunamaisiais ginklais.

K. Šono ir A. K. Pušetos partizanai nuolat naikino komunikacijas prie Kauno - Varšuvos plento, užpuzdavo ir pagrobdavo kariuomenės gurguoles, perimdavo paštą ir kurjerius.

Medžiagos apie garsųjį mūšį prie Marijampolės pavyko aptikti rusų 14-ojo didžiosios kunigaikštės Marijos Aleksandrovnos Jamburgo ulonų pulko istorijoje.

Šio pulko vienas eskadronų, vadovaujamas rotmistro Djakovo, įsikūrė Kvietiškyje, o kitas, vadovaujamas Goleničevo - Kutuzovo, apsistojo Ungurinės kaime. Balandžio 22 d. apie 5 valandą ryto už Ungurinės dvarelį pasigirdo šūviai. Į jų pusę pasileidęs Djakovo eskadronas laukymėje pamatė besirikiojančius Kutuzovo karius. Jų vadas sėdėjo balne tik su chalatu ir šlepetėmis, bet apsiginklavęs, ir mojo ranka, kad Djakovas su savo kavalerija skubėtų į pagalbą.

Už varsto (kilometro) rusų kariai pamatė mūšio lauką (galimai Kumelionių kaimo apylinkėse), kur sukilėliai apsupo pėstininkus ir nukovė tris jų karininkus. Stojus į kovą ulonams, po kurio laiko apie 1 200 sukilėlių pasidavė, o likusieji, persekiojami rusų, traukėsi kairiuoju Šešupės krantu. Jie mėgino tiltu patekti į Mari-

Antanas Kajetonas Pušeta

jampolė, bet buvo nustumti ir toliau judėjo link Šunskų miško. Ulonams prispaudus prie upės kranto dalį sukilėlių, jie bandė gelbėtis plaukdami per upe. Daugelis nuskendo, o sužeistas K. Šonas pateko į nelaisvę.

Ulonų persekiojamas A. K. Pušetas su likusiais kariais pasitraukė į mišką.

Aštuntą valandą ryto mūšis buvo baigtas. Rusų kariuomenė susirinko Marijampolėje. Miesto aikštėje surengtas karo teismas: Karolis Šonas už žiaurų elgesį su gyventojais nuteistas sušaudyti, kapitonas Marianskis ir Jozefas Šperlinskis (partizanų būrio vadas) sušaudyti už maištą prieš

valstybę. Kur jie buvo palaidoti, nežinoma.

Antanas Pušeta dar tęsė partizaninį karą, o liepos 8 d. į Marijampolės valsčių atvykęs sukilėlių vyriausiosios vadovybės igaliotas Tomas (Teofilis?) Šviatopelkas - Mirskis pradėjo rinkti naują partizanų būrį. Jis paskyrė 34 karininkus iš Marijampolės valsčiaus tarnautojų, eigulių ir turtingesnių gyventojų bei subūrė 525 pėstininkus ir 70 raitelių, tačiau, kritus Varšuvai, rugsėjo mėnesį buvo nuspręsta mažais būriais trauktis į Prūsiją.

Po sukilimo marijampoliečiai tiek lenkai, tiek lietuviai pirma kartą tremti į Sibirą.

PARDUODA

2 k. butą Marijampolėje, Kauno g. 88A (3 a., 47,76 kv.m, yra rūšys - 6,78 kv.m). Tel. +370 652 42250.

Parduodu naujus klausos aparatus (50 eur) ir žvejybos tinklą (40 eur). Tel. 8-678 66028.

PERKA

Brangiausiai Lietuvoje miškus (brandžius, jaunos, malkinius, iškirstus), žemes, sodybas. Tel. 8-676 41155.

Superkame visų markių automobilius. Gali būti nevažiuojantys. Atsiskaitome iš karto. Tel. 8-675 80030.

UAB „Žalias turtas“

**PERKAME MIŠKĄ
IŠSIKIRTIMUI
VISOJE LIETUVOJE**

Konsultuojame kirtimo klausimais

Tel. 8 671 52 529

**Miško investuotojai perka
įvairių miškų visoje Lietuvoje**

Pinigus sumokame iki sutarties pasirašymo pas notarą.

Skambinti tel.
8 693 05 535

Pirkčiau garažą arba panašias patalpas Marijampolėje arba netoli jos. Tel. 8-690 40264.

Superkame auksą, sidabrą, gintarą, gintarinius karolius, medalius, ženklukus, laikrodžius, monetas ir kitą įvairių antikvariatų. Dirbame visoje Lietuvoje. Tel. 8-670 59488, 8-626 68561.

Be tarpininkų pirkčiau butą Marijampolės mieste. Pirkčiau be paskolos. Tel. 8-698-08886.

Perku vienkiemį miške arba prie vandens su daugiau žemės. Tel. 8-611 01110.

PASLAUGOS

SIENŲ ŠILTINIMAS
į oro tarpus
Tel. 8 696 42 020

REIKALINGA

Bendrija „Uosupis“, adresu Mokolų g. 47, Marijampolė, ieško aplinkos tvarkytojo (-jos). Kreiptis tel. 8-635 84481.

Raseinių rajone reikalingi darbuotojai: gyvulių ūkyje, mėsos ceche, kaulintojai, skerdikai moterys ir vyrai. Atlyginimas nuo 700 eu. Apygyvendiname, maitiname. Tel. 8-672 50316.

FurnMaster®

**Kviečiame jungtis prie
mūsų sparčiai
augančios komandos:**

✓ **SIUVĖJAS (-US)** (baldinių apmušalų iš odos ir gobeleno siuvimas).

✓ **BALDŲ PRAMONĖS DARBININKUS (-ES)** (porolono kljavimas, baldų apmušimas, pakavimas, surinkimas).

✓ **PAGALBINIUS SANDĖLIO DARBUOTOJUS** (produkcijos surinkimas, žaliavų pakrovimas ir iškrovimas).

▪ Atlyginimas priklauso nuo turimos darbo patirties, darbo rezultatų, mokami papildomi priedai.

▪ Nemokančius apmokome darbo vietoje.

▪ Darbas nuo 8.00 iki 16.30 val.

▪ Iš kitų miestų darbuotojus vežame įmonės transportu (derinama pokalbio metu).

UAB „FurnMaster“
Tel. 8-603 98579.

El.p vapau@furnmaster.lt

**Druskininkų
LIGONINĖ**

SIŪLO DARBA
**RADIOLOGIJOS
TECHNOLOGUI**

Darbas 0,25-1 etatu
(derinama)

Atlyginimas 300 Eur/para
El. p a.niksaite@druskligonine.lt
Tel. 8-69911681

IEŠKOMI

**taksi vairuotojai (-os)
vairuoti lengvąjį automobilį
Marijampolės mieste.
1424 Platformoje.**

▪ Darbas pagal individualią veiklą, slenkančiu grafiku.
▪ Vairuotojo pažymėjimas B kategorijos (nuo 2 metų stažas).

*Dėl išsamesnės informacijos
skambinkite tel. +370 602 96095,
kiekvieną dieną,
įskaitant ir savaitgalius.*

**Baldų gamybos įmonė prie
Kauno (LEZ teritorijoje)
IEŠKO įvairių sričių
gamybos darbuotojų:**

CNC operatorių, stalių-surinkėjų, medienos šlifuoju, suvirintojų, metalo poliruotojų, šaltkalvių, frezuotojų, dažytojų, elektrinio krautuvo vairuotojų, valytojų, pagalbinių darbuotojų.

*Pasirūpiname darbuotojų
atvežimu į darbą ir atgal.*

Skambinkite tel.:
+370 655 51537
arba +370 655 44295.

REIKALINGI

STATYBOS RITMAS

**PLATAUS PROFILIO
STATYBININKAI**

Atlyginimas 1 100 eurų neatskaičius mokesčių

Kreiptis:

**Gamyklų g. 3,
Marijampolė
tel. 8 652 50618;
8 343 71450.**

VIDARA STOGAI IR FASADAI

- Plieninės stogų dangos
- Lietaus nuvedimo sistemos
- Skardos lankstinių gamyba

**SPECIALUS
PASIŪLYMAS!**

RUUKKI PARTNERIS

PROFESIONALUS STOGŲ IR FASADŲ CENTRAS
Stoties g.14, Marijampolė, tel.8-699-46959

**ĮRANKIŲ
NUOMA**

Nuo 5 iki 10 parų -15%

Nuo 11 ir daugiau parų - 30%

**Nuomojantis įrankius 5 paras ir ilgiau,
sekmadienio mokestis neskaiciuojamas**

8 650 32 667

Stoties g. 47, Marijampolė

ALGA
K O N C E R N A S

PARDUODA

- Likusius nuo gamybos įvairius metalus dar tinkamus naudoti gamyboje.
- Naudotus metalo apdirbimo įrengimus, stakles ir įrankius.

NUOMOJA

- Patalpas biurui, gamybai, sandėliavimui ar kitai veiklai Marijampolėje, Gamyklų g.
- Patalpas Marijampolės centre, senamiestyje komercinei ar kitai veiklai Gedimino g. 1, Marijampolė.

**Daugiau informacijos www.turtas.alga.lt
arba telefonu 8 (686) 08077.**

Patraukliausias mūsų miesto objektas – Autobusų stotis

Nacionalinės turizmo skatinimo agentūros „Keliauk Lietuvoje“ užsakymu 2021 m. rugpjūčio 1–31 d. atliktas Lietuvos turistinių objektų vertinimas. Pagal tai sudarytas savivaldybių pasirodymo turistams reitingas ir atskleistos geriausiai pasirengusios lankytinos vietos.

Tyrimų bendrovės „BERENT Research Baltic“ atlikto vertinimo metu pagal specialią metodologiją išskirti patraukliausi Lietuvos turistiniai objektai, paslaugų išvystymo stiprybės ir silpnybės, įvardytos tobulinimo kryptys bei galimybės visose 60 šalies savivaldybių.

„Tyrimas išryškina koreguotinas vietas, kurias pagerinus būtų galima geriau atliepti užsienio ir vietos keliautojų lūkesčius ir poreikius. Norime, kad keliaujančiųjų patyrimas būtų pozityvus visoje Lietuvoje, ne tik konkrečiame regione“, – komentuoja „Keliauk Lietuvoje“ vadovas Dalius Morkvėnas.

Tyrimas atskleidė, kad geriausia infrastruktūra turistų traukos objektuose sukurtą Vilniaus miesto, Kaišiadorių ir Jonavos rajonų savivaldybėse.

Vertinant 1 200 traukos objektų atsižvelgta į susisiekimo galimybes ir orientavimosi aspektus, pavyzdžiui, adreso tikslumą, ar tvarkingai išdėstyti kelio ženklai, įrengti tinkami pėsčiųjų takai bei kiti patogumo elementai. Dešimtyje skirtingų kategorijų vertinta, ar objektai draugiški šeimoms su vaikais, neįgaliesiems, ar informacija pateikta ir užsienio kalbomis, kokios galimybės atsiskaityti už paslaugas ir kt.

Patraukliausios Lietuvos lankytinos vietos

- Turizmo objektai: **Trakų turizmo informacijos centras** dėl puikiai prižiūrimo pastato, pėsčiųjų takų, nuorodų į pagrindinius miesto objektus, funkcionalumo bei kitų privalumų.

- Autobusų ir geležinkelio stotys. **Kupiškio autobusų stotis**.

- Miestų aikštės, pagrindinės gatvės, alėjos ir krantinės. **Trakų senamiestis** ir **Alytaus miesto aikštė**, kurioje yra ne tik visa turistams reikalinga infrastruktūra, bet ir gyvūnams draugiška aikštė su jiems skirtais vandens dubenėliais, čia veikia ir nemokamas Wi-Fi ryšys.

- Muziejai, lankytojų centrai, dvarai ir

O taip atrodo respublikinio reitingo lyderė – Kupiškio autobusų stotis

Nuotrauka iš interneto

pilys. **Panevėžio miesto dailės galerija**, kuri veikia patogiu metu, čia galimas aptarnavimas lietuvių ir anglų kalbomis, vyksta edukacijos, pritaikytos vaikams.

- Paminklai, skulptūros, architektūrinio paveldo objektai. **Neringos miesto ekspozicija „Gyvenimas Kuršių Nerijoje XIX a. viduryje“**.

- Sakralinio paveldo objektai. **Šiauliuose esantis Kryžių kalnas**, turintis savo informacijos centrą, geros būklės pėsčiųjų takus, pritaikymą neįgaliesiems, funkcionalią parkavimo aikštelę, nuorodas įvairiomis kalbomis, tvarkingą tualetą.

- Paplūdimiai. **Klaipėdos miesto Melnragės I paplūdimys**, turintis informacinį stendą, gerus pėsčiųjų ir dviračių takus, funkcionalų tualetą, žaidimų aikštelę, kavinukę, ruožą augintiniams.

- Parkai. **Panevėžio poilsio ir pramogų parkas**. Čia įrengtas tvarkingas ir funkcionalus tualetas neįgaliesiems, žaidimų aikštelės, aktyvios erdvės bei geriamojo vandens stotelės.

- Gamtos paveldo objektai, pažintiniai takai. **Anykščių medžių lajų takas**, turintis atpažinimo ženklus ir keletą informacinių stendų lietuvių ir anglų kalbomis, aiškų vietovės žemėlapi, gerus pėsčiųjų takus.

- Apžvalgos aikštelės, bokštai ir piliakalniai. **Drevernos apžvalgos bokštas** Klaipėdos rajone.

Aukščiausias objekto įvertinimo balas yra **4 = labai gerai**. Tai reiškia pranašumo suteikiantį aukštą standartą, kokybę, funkcionalumo lygį. **3 = gerai**, gera kokybė, vidutiniai komfortas ir standartas, geras funkcionalumas. **2 = tobultina**. Tai reiškia kokybės trūkumą, ekonominį standartą, prastą funkcionalumą, standarto neadekvatumą laikmečiui, nepakankamai išplėtotą infrastruktūrą arba akivaizdžius defektus. **1 = nepakankamai**. Tai bloga kokybė, funkcionalumo stoka, standartų nebuvimas, netinkama infrastruktūra (arba jos nėra), nesaugumas.

Vertinamos savivaldybės buvo suskirstytos į kelias grupes pagal turistų skaičių per metus.

Pirmoji grupė, savivaldybės, kurios per metus priima daugiau nei 50 tūkstančių turistų, antroji – daugiau nei 15 tūkstančių. Į pastarąją pateko Marijampolės, Anykščių, Kretingos, Klaipėdos, Molėtų, Kauno ir Vilniaus rajonai. Tarp šių septynių savivaldybių mūsų šaliai teko penktoji vieta, jos bendras vidurkis 2,76 (pernai buvo 2,86). Aukščiausiai įvertinti darbuotojai, galimybės apsirūpinti vandeniu, maistu, prasčiausiai – elektromobilių

įkrovos stotelių skaičius, atsiskaitymo už paslaugas galimybės, draugiškumas turistams su naminiiais gyvūnais, teikiamos paslaugos, tualetai, darbo laikas.

TOP 20 turizmo objektų mūsų mieste: 1. Autobusų stotis (3,40). 2. Vytauto Didžiojo parkas (3,38). 3. Šv. Arkangelo Mykolo bazilika (3,23). 4. Poezijos parkas (3,22). 5. Šv. Vincento Pauliečio bažnyčia (3,11). 6. Evangelikų Liuteronų bažnyčia (3,03). 7. Šv. Jono Pauliaus II bažnyčia (Mokluose – 3,03). 8. Pašėsupio parkas (2,99). 9. Turizmo ir verslo informacinis centras (2,98). 10. Palaimintojo Jurgio Matulaičio muziejus (2,94). 11. Paminklas Tautai ir kalbai (2,92). 12. Geležinkelio stotis (2,84). 13. J. Basanavičiaus aikštė (2,82). 14. Lietuvos prezidento Kazio Griniaus muziejus (2,78). 15. Tauro apygardos partizanų ir tremties muziejus (2,74). 16. Rygiškių Jono gimnazija (2,73). 17. Buvusi sinagoga (P. Butlerienės g. – 2,70). 18. P. Butlerienės (Kačių kiemelis – 2,67). 19. Senovinio autotransporto muziejus „Kubilkėmis“ (2,45). 20. Cukraus fabriko muziejus (2,02).

O štai patraukliausiųjų penketukas už miesto ribų: 1. Keipo terapijos pojūčių takas Šunskuose (2,84). 2. Kvietiško dvaro sodyba su parku (2,35). 3. Buktos gamtinis-pažintinis parkas (2,29). 4. Marių parkas (1,83). 5. Varnupių (Kirvakalnio) piliakalnis – (1,74).

Kalėdų eglė po... šiaurės pašvaiste

Širvintų rajono savivaldybės informacija. Lyg neatrastas deimantas, lyg žvilgsnis pro kaleidoskopą – taip į gražiausias metų šventes šiemet kvies pažvelgti kalėdinės Širvintos.

Vienas mažiausių Lietuvos miestų, kasmet sugebantis suspindėti kitomis spalvomis, naujomis idėjomis, ir šiemet pasirengęs pradžiuginti ne tik širvintiškis, bet ir svečius.

Visų paslapčių šydas bus atskleistas **gruodžio 1 d. (trečiadienį) 19 val.**

Tą vakarą, kai sužibės centrinė miesto eglė, bus galima stebėti ir išskirtinį re-

ginį – profesionalų sukurtą šiaurės pašvaistę. Jos atspindžiai žibės visą šventinį laikotarpį, nukelsiantį į vaikystės pasakų žiemą su įspūdingo dydžio baltaisiais lokiais bei pingvinais.

Kalėdinėmis dekoracijomis mieste apjungtos įvairios erdvės, o grožėtis jomis kvies ant vandens terasos suspindęs didžiulis deimantas.

„Galvodami ir apie tebesitęsiančią pandemiją, šeimas su vaikais, senjorus, kuriems būtina daugiau judėti, būti gryname ore, šiemet atsiskaitėme koncentravimosi į vieną susibūrimo vie-

ta, kuria įprastai tampa centrinė eglė. Pasirinkome kiek kitokią kryptį – modernią, galbūt net lengvai avangardišką. Tačiau, tikiu, kad ne mažiau įtraukiančią ir žavią,“ – sako Širvintų r. savivaldybės merė Živilė Pinskuvienė.

Šventiniu laikotarpiu prie eglės vyks kalėdinė prekyba, veiks ir kalėdinis paštas – kiekvienas vaikas, įmetęs savo laišką ir užrašęs adresą, sulauks atsakymo iš paties Kalėdų senelio. O pasigrožėti šventiškai sužibusiomis Širvintomis bus galima ne tik pėsčiomis, bet ir smagiai susėdus Kalėdomobilyje.

Iš Marijampolės kino teatrų istorijos

Rimvydas URBONAVIČIUS, Kauno regioninio valstybės archyvo Marijampolės filialo vedėjas. Pirmasis stacionarus kino teatras „Luna“ Marijampolėje pradėjo veikti 1911 metais Rozenbergų name Varšuvos g. 223 (vėliau gatvės pavadinimas ir numeracija ne kartą keitėsi). Vėliau šis kino teatras žinomas kaip „Palas“ ar savininkės Rochelės Rozenbergaitės. Prieš pirmąją sovietinę okupaciją šio kino teatro laikytojas buvo Robinzonas Mendelis, salė talpino 126 žiūrovus. I klasės vietų buvo 50, bilietas kainavo 1,5 lito, II klasės vietų - 39 (bilietas 1,1 Lt), III klasės - 37 vietos (bilietas 0,7 Lt). Su nuolaida bilietus įsigydavo kariškiai ir moksleiviai.

Didesnis buvo „Rambynų“ kino teatras Vytauto g. 30, verslininkui Adomui Prostko ir jo įpėdiniams priklausančiame name. Kino laikytojas buvo Joselis Anolikas, o salėje įrengtos 194 vietos. Čia 16 vietų ložėje bilietas kainavo 1,8 Lt, balkone buvo 24 vietos (1,50 Lt), I klasės 60 vietų (1,5 Lt.), II klasės 46 vietos (1,1 Lt). Ir šiame kino teatre taikytos nuolaidos moksleiviams ir kariškiams.

Kino mėgėjai buvo gana kritiškos nuomonės apie šį kino teatrą. Išliko 1931 metų atsiliepimas: „Nors „Rambynų“ salė naujai įrengta, bet labai nemoderniška ir nepatogi. O kai ekrane maža šviesos, tai taip ir nesinori eiti...“ Kita vertus, šis kino

teatras išleisdavo ir teatrus su spektakliais, kurie sutraukdavo šimtus žiūrovų.

Įvairiu laiku dar filmus rodė A. Iešmanto organizuotas kino teatras Bialoblockio namuose, V. Pilypaičio kinas-teatras-restoranai miesto sode ir kt.

Iki 1940 m. birželio veikė tik „Palas“ ir „Rambynas“. Prasidėjus sovietinei okupacijai abu buvo nacionalizuoti. Vokiečių okupacijos metu vėl veikė „Palas“.

Karo metu Marijampolės miestas smarkiai nukentėjo, negana to, pirmais pokario metais nusikalstamai prastai dirbo su kinu susiję pareigūnai. 1948 m. balandžio 6 d. Marijampolės apskrities vykdomojo

komiteto nutarime randame įrašą: „Už daleistus išievojimus ir nusižengimus finansinei drausmei bei kinofikacijos darbo apskrityje sugriovimą Marijampolės apskrities kinofikacijos viršininką Mironovą iš einamųjų pareigų atleisti.“ Nuspręsta minėtą pareigūną bei kino teatro „Romuva“ direktorių, vyriausiąjį buhalterį ir dar vieną darbuotoją patraukti baudžiamojon atsakomybėn.

Trūko savo darbą išmanančių kino mechanikų, jie nebuvo ruošiami, tad 1950 metais daugiau patirties turintis „Romvos“ kino mechanikas turėjo apmokyti savo amato 2-3 asmenis. Mokytojui skirta priemoka, mokymas trukdavo 4-6 mėnesius.

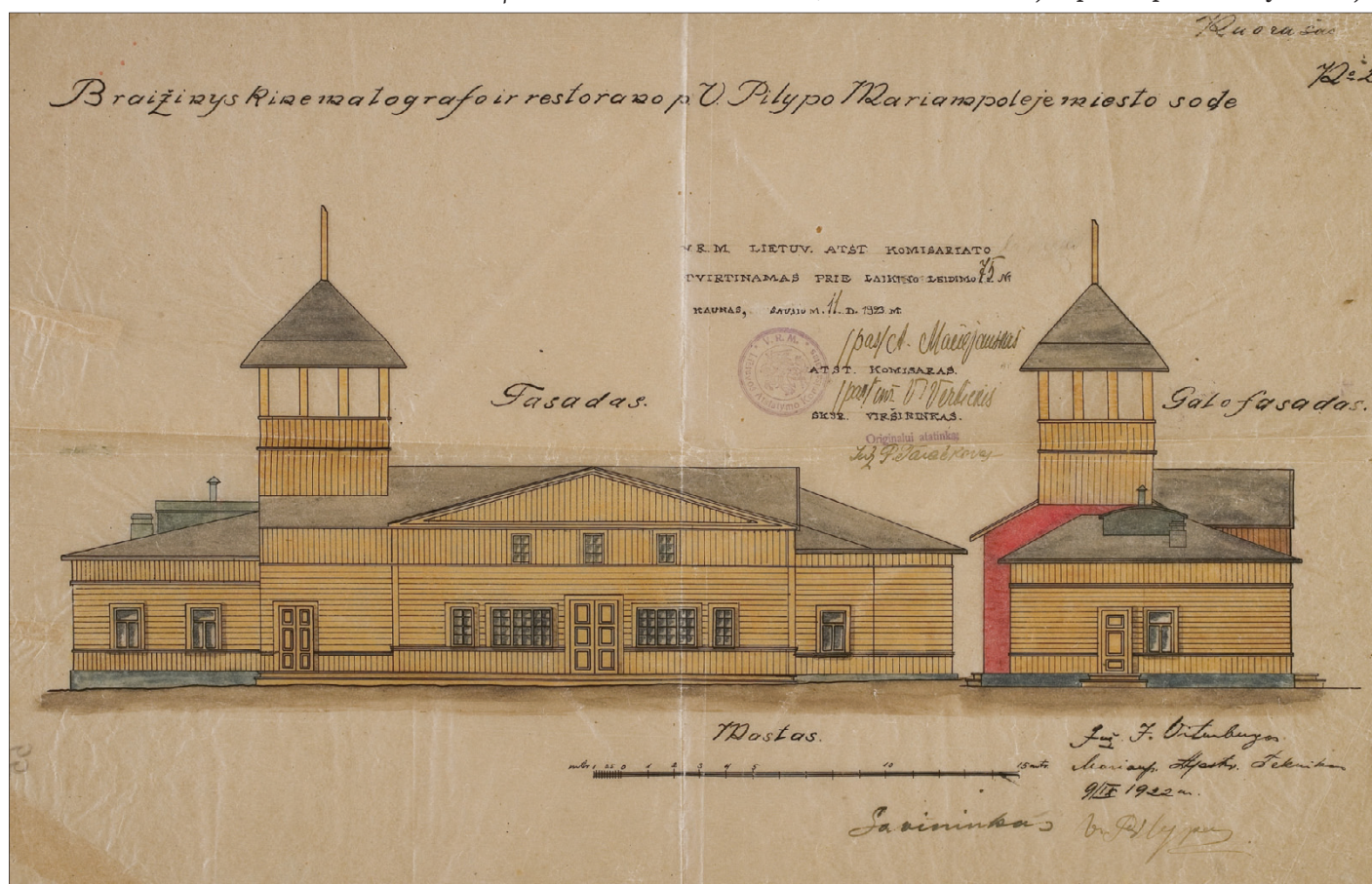
Kino teatrą „Sūduva“ (su 400 vietų žiūrovų sale Černiachovskio, dabar Vytauto g.13) 1959 m. kovo 5 d. baigė statyti Kapsuko rajono statybos valdyba. Tad 1960 metais Marijampolėje veikė kino teatrai „Sūduva“ ir „Taika“ (230 vietų)

Prieš 50 metų, o tiksliau 1971 m. gruodžio 3 d. duris atvėrė 600 vietų kino teatras „Kapsukas“, tuomet vadintas *plačiaformatiniu*. Atidarymui žiūrovai pakviesti į vakarinį (21 val.) dviejų serijų kino filmo „Pagrindinio smūgio kryptis“ seansą. Kitomis dienomis filmai rodyti 11, 15, 18 ir 21 valandomis. Bilietų kaina vienai serijai kainavo 50 - 70 kapeikų. Bet buvo vienas nepatogumas – žiūrovai bilietus turėjo pirkti „Sūduvos“ kino teatre ir tik nuo 10 iki 14 valandos. Prasidėjus 1972 metams paskelbta, kad naujajį kino teatrą per nepilną mėnesį aplankė 35 tūkstančiai žiūrovų – maždaug tiek, kiek dabar gyventojų Marijampolėje

Šį kino teatrą statė Kapsuko kilnojamosios mechanizuotos kolonos Nr. 136 žmonės. Prieš atidarymą Kino direkcija ir „Naujojo kelio“ laikraščio redakcija paskelbė pavadinimo konkursą. Siūlyti pirmojo kosmonauto Jurijaus Gagarino, „Orbitos“, „Kosmoso“ vardai, 2-osios vidurinės mokyklos dešimtokei Danutei Matusevičiūtei labiausiai patiko „Žiburėlis“, mokytoja Ona Jasionienė matė prasmę įamžinti senųjų šios žemės gyventojų – jotvingių vardą. Iš viso konkurso rengėjai sulaukė per 50 atsiliepimų.

Kino direkcija ir rajono vykdomasis komitetas pasirinko „Kapsuko“ vardą, taip įamžinant iš šio krašto kilusio komunistų veikėjo Vinco Mickevičiaus-Kapsuko atminimą. Pavadinimas patvirtintas Kapsuko (Marijampolės) rajono vykdomojo komiteto sprendimu 1970 m. spalio 21 d.

Beveik po penkerių metų pavadinimas pakeistas to paties vykdomojo komiteto sprendimu. Jame rašoma: „Kapsuko miesto Angariečio gatvės Nr. 13 plačiaformatinį kino teatrą pavadinti „Pergalė“. Dar kartą kino teatras pakeitė vardą jau Lietuvai atgavus nepriklausomybę (1992 m.) - jis tapo „Spinduliu“. Sudėtingu laikotarpiu įstaigai vadovavo ilgametis direktorius Stasys Baublys. Jo pastangomis Marijampolei pavyko ne tik išsaugoti „Spindulį“, bet ir prikelti jį naujam gyvenimui.

Miesto sode (dabar Vytauto Didžiojo parkas) veikusio kino, teatro ir restorano pastato brėžinys

Iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo

Dabartinis „Spindulys“

1987 m. nuotrauka

Ruoštis Kalėdoms jau reikėjo, bet dar nevelu

Jūratė CIVILIKIENĖ, „Swedbank“ Finansų instituto vadovė. Pandemią iš mūsų jau pavogė kelias didžiausias metų šventes, todėl per šias Kalėdas daugelis gyventojų planuoja atsigriebti – švesti ir dovanoti iš visos širdies. Tiesa, šioms išlaidoms nesiruošiant iš anksto, gruodį gali laukti finansinis šokas, o sausi – ir priverstinė finansinė dieta. Pradėti galvoti apie ruošimąsi didžiosioms metų šventėms vertėtų prieš tris mėnesius, o šiuo metu, baigiantis lapkričiui, tai daryti jau būtina.

Praėjusiais metais gyventojai kalėdinėms dovanoms planavo išleisti vidutiniškai 108 eurus, o švenčių stalui didesnioji dalis sakė išleisianti nuo 50 iki 100 eurų, parodė „Swedbank“ Finansų instituto užsakymu atlikta reprezentatyvi šalies gyventojų apklausa. Papildomi 200 eurų per vieną mėnesį neretam gyventojui sukeltų finansinės įtampos, todėl verta atsidėti dalį šios sumos iš anksto.

Planuokime biudžetą

Planavimą geriausia pradėti nuo šventinio biudžeto, aiškiai įvardinant režius - nuo kokios mažiausios ir iki kokios didžiausios sumos pinigų galime skirti Kalėdų šventimui. Svarbu turėti

ti omenyje, kad išlaidų sąrašas paprastai tampa ilgesnis nei planuota. Sąrašą sudaro ne tik dovanos artimiesiems, bet ir šventinės vaišės, dekoracijos, papildomos išlaidos renginių bilietams ir kitiems su šventinėmis tradicijomis susijusiems dalykams.

Išgryninę konkrečią ir realistišką sumą, galėsime lengviau paskirstyti lėšas. Biudžeto planavimas yra ir psichologinis metodas, padedantis pažaboti nepamatuotus lūkesčius ir mažinant nerimą dėl „kažkur pradingusių“ pinigų.

Atsirinkti gavėjus

Per karantiną turėję apribotas galimybes leisti pinigus vartojimui, šiandien jaučiamės atsipalaidavę ir išleidžiame nemažai. Kiekvienai dovanai numatę konkrečią sumą, galėsime per daug nenukrypti nuo šventinio biudžeto.

Planuojant dovanas patariama atlikti jų gavėjų atranką. Tam gali padėti keli klausimai, pavyzdžiui, ar dovaną žmogui teiksiu tik iš reikalo, ar pažįstu žmogų pakankamai, kad galėčiau jam ar jai dovanoti reikalingą daiktą?

Taip pat svarbu atsakyti į klausimus, ar turiu pakankamai lėšų

dovanoti vertingą daiktą ir ar didelė dovana neįpareigosiu bičiulių? Tai padės susidėlioti prioritetus ir tam tikrais atvejais susilaikyti nuo perteklinio dovanojimo.

Dovanavimo higiena

Paprastai žmonės nepageidauja gauti dar vieno nefunkcionalaus daikto. O kartais dovanodami išties dideles dovanas savotiškai įpareigojame asmenį atsakyti tuo pačiu, net jei to neleidžia jo turimos lėšos. Tad dovanodami visuomet turėtume apgalvoti, ar dovana atitiks gavėjo lūkesčius. Be to, laikydamiesi dovanavimo higienos, didesnėje žmonių grupėje galime susitarti keistus dovanomis arba kartu suruošti šventinį stalą – tai bus ir šventiška, ir praktiška.

Jeigu tiesiog neįsivaizduojame savo Kalėdų be daugybės dovanų, galite pasirūpinti, kad dovanos būtų skanios arba naudingos. Idealu, jeigu tai – pačių gaminta uogienė, kepiniai, vilnonės kojinės, papuošalai ar kitokios rankų darbo dovanos.

Kada pirkti dovanas

Įgudę dovanų medžiotojai žino, kad dovanų artimiesiems geriausia ieškoti anksčiau nei gruodį. Prieš pat šventes augant paklau-

sai, gali mažėti dovanų pasiūla, kai kurių prekių trūkti.

Jau nekalbant apie eiles parduotuvėse, pakavimo paslaugų vietose. Taigi, vengiant nereikalingų kontaktų ir vieno didelio finansinio smūgio biudžetui, nevertėtų atidėti dovanų pirkimo paskutinei savaitei prieš šventes.

Būtų protinga kai kuriuos negendančius dalykus nusipirkti artimiausiu metu. Šiandien galima jų paieškoti internete už specialią kainą, pravartu pasidomėti ir pasaulinėmis akcijomis.

Be to, neatidėlioti dovanų pirkimo verta ir dėl praėjusių metų patirties, kai dėl smarkiai

išaugusios prekybos internetu bei kurjerių tarnybų užimtumo prieš šventes pirktos dovanos gavėjus neretai pasiekdavo jau pasibaigus šventėms.

Visi norime būti geresni, todėl dažnai vietoje konkretaus daikto artimam žmogui verta dovanoti įspūdžius ir dėmesį. Jeigu paklause, ko mūsų artimieji trokšta Kalėdoms, išgirstame atsakymą, kad visko jiems užtenka, rekomenduojama jo ar jos vardu paaukoti labdaros organizacijai ar gyvenantiems nepritekliuje. Pabandykite – visai gali būti, kad dalijamasis ir rūpestis kitais taps nauja jūsų šeimos tradicija.

Lengvas patiekalas pusryčiams

Edita GAVELIENĖ, gydytojos dietologė. Varškė turėtų būti įtraukta į kasdienį vaikų ir suaugusiųjų mitybos racioną, nes joje gausu žmogaus organizmui reikalingų baltymų, mineralų ir vitaminų.

Varškė yra labai maistingas produktas, todėl ją rekomenduojama valgyti bent 2–3 kartus per savaitę. Riebesnėje varškėje daugiau sočiųjų riebalų rūgščių. Jų neturi būti gausu racione, o suaugusiems asmenims sočiųjų riebalų rekomenduojama su maistu gauti kuo mažiau. Todėl pirmenybė – liesesnei varškei, o riebesnę reikėtų vartoti saikingai.

Varškę galima valgyti įvairiais pavidalais ir skaninti ją šviežiais ar džiovintais vaisiais, riešutais, sėklomis bei uogomis.

Varškės omletas

1–2 asm. | 15 min.

Reikia: 2 kiaušinių; 2 šaukštų miltų; 100 ml pieno; šaukšto varškės; šaukštelio cukraus; šaukšto razinų; šaukšto „ghi“ sviesto; žiupsnelio druskos; cukraus pudros, uogų papuošimui.

Ruošimas: razinas pamirkykite vandenyje mažiausiai 15 minučių; kiaušinių baltymus atskirkite nuo trynių, juos išplakite iki standžių putų su druska; dubenyje sumaišykite kiaušinių trynius, pieną, miltus, varškę ir cukrų. Į masę labai atsargiai įmaišykite plaktus kiaušinių baltymus; razinas nusauskite. Jei dėsite dideles razinas, susmulkinkite; įkaitinkite keptuvę (24 cm skersmens), išlydykite sviestą. Supilkite paruoštą masę į keptuvę, suberkite razinas; kepkite omlėtą ant mažos kaitros, kol įgaus gražią auksinę spalvą, tada su mentele atsargiai apverskite. Omlėtą mentele suplėšykite į mažus, nelygius gabalėlius ir gerai apkepinkite; iškeptą omlėtą apibarstykite cukraus pudra, papuoškite uogomis.

Kas žinotina apie kruopas

Wilma JUODKAZIENĖ, prekybos tinklo „Iki“ maisto ekspertė. Pagal sveikatingumo rekomendacijas grūdinės kilmės maistą reikėtų vartoti bent kelis kartus per dieną.

Kiekvieną grūdą sudaro sėlenos, daigioji dalis ir vidinis branduolys. Mitybos specialistai rekomenduoja rinktis viso grūdo dalių produktus, kuriuose gausu geležies, magnio, fosforo, B grupės vitaminų, skaidulų. Be to, viso grūdo produktai užtikrina sotumo jausmą, sklandesnę žarnyno veiklą.

Dieną būtų galima pradėti nuo dubenėlio viso grūdo košės. Kruopomis galima gardinti ir sriubas arba gaminti šviežių arba keptų daržovių salotas jas derinant su mėgstama mėsa, žuvimi arba fetos sūriu. Įvairiausios kruopos puikiai tinka kepti blynus, iš jų taip pat galima paruošti vegetariškus įdarus, kurie puikiai tiks įdarant paprikas, cukinijas ar kitas mėgstamas daržoves.

Miežiuose gausu skaidulų, antioksidantų, mineralų, tokių kaip selenas ir varis, kalcio, geležies bei organizmui svarbių baltymų, todėl miežius dažnai rekomenduojama valgyti sportininkams. Tiesa, žmonėms, kurie yra jautrūs glitimiui, šių kruopų vertėtų vengti.

Grikių puikiai tinka ir glitimo netoleruojantiems žmonėms. Be to, grikių itin maistingi ir lengvai virškinami, juose gausu antioksidantų: liuteino, rutino, zeaksantino, kvercetino ir mangano, taip pat atspariojo krakmolo. Grikius galite valgyti kaip košę,

pagardintą riešutais ar šviežiais vaisiais, kepti grikių apkepus ar naudoti kaip garnyrą prie mėsos patiekalų. O štai grikių miltai puikiai tiks ir blynams, ir pyragams.

Bolivinės balandos vadinamos supermaistu - jos neabejotinai vertos vienu sveikiausių ir naudingiausių sėklų titulu. Bolivinės balandos vartojamos gaminant blynus, košę su pienu, tinka ir į daržovių sriubas bei mėsos kukulius.

Bulguras gaunamas išvalius, apvirus, išdžiovinus ir susmulkinus kviečių kruopas. Tai nereiškia, kad bulguro kruopos mažiau maistingos, tačiau būtent dėl to jos greitai paruošiamos. Bulguru gardinkite sriubas ar dėkite į salotas – ypač gardu su sultenėmis, kiaušiniiais ir moliūgų sėklų aliejumi.

Rudieji ryžiai sveikesni už baltuosius, nes gaminami iš neskaldytų grūdų, kur kas lėčiau kelia cukraus kiekį kraujyje.

Avižos yra skaidulų, fosforo, vario, magnio ir cinko šaltinis. Vis tik virti avižos reikia atsargiai, nes pervirtos jos suteikia daug mažiau naudos. Apskritai geriausia jas valgyti nevirtas arba apvirtas tik truputį.

Sorose nėra gliuteno, tačiau 60 g šių grūdų randama net 6 g baltymų. Taip pat jose gausu B grupės vitaminų, geležies, magnio, fosforo, silicio bei skaidulų. Skonis primena riešutus, tad dėl aromato prieš apdorojant siūloma soras šiek tiek pakepinti. Jos itin dera tiek su saldžiais, tiek su sūriais patiekalais ir ypač tinka košėms.